

delse) Ja, det er jo i Virkeligheden akkurat det Samme, som man nu forlanger her. Men hvad kunne vi dog gjøre for, at de Herrer ere mere bekendte med Literaturen end vi? Eller hvad kunne vi gjøre for, at vi have troet, at de Herrer havde større Kjendskab til Literaturen, end vi nu høre, at de have, og at selv det ærede saakyndige Medlem fra Langeland (Brandes) ikke veed bedre Bæfted, end vi nu se, at han gjør? Det er altsaa sikkert, at, set fra et literært Standpunkt, er der mange Medlemmer, som i Almindelighed savne Forudsætningerne til at bedømme dette Forslag. Jeg mener nemlig, at Herrerne ofte mangle Forudsætning til at bedømme Damliteraturen og Damerne's Indflydelse indenfor deres Kreds. Denne Literatur fortjener den her foreslaede Understøttelse, og det er en Forsømmelse, at vi ikke have foreslaaet en saadan for. Dernæst vil jeg sige til den Side, hvorfra Modstanden kommer, at vi maa vogte os for at gjøre os skyldige i den samme Ensidighed med Hensyn til Understøttelse af Literatur og Kunst, som vi have behreidet den anden tidligere herskende Side. Jeg for mit Vedkommende vil bestemt være derimod. Der er mange forskjellige Kredse, Interesser og Anstuelser i vort Samfund. Det er ikke blot det danske Folk, der gennem Literaturen skal lære sine egne Tanker at kjende — det er det ærede Medlems (Brandes) eget Udtryk — thi det danske Folk har ikke sin egen Tankegang alene paa Kunstens Omraade, men det er ogsaa det enkelte Menneſte, som gennem Literaturen og Kunsten skal lære sine egne Tanker at kjende, saaledes opløftende, at det kan blive det enkelte Menneſte til Gavn og Glæde i hans eget Liv og i hans Liv som Borger i Samfundet. Derjom vi skulle have denne eller hin kritiske Skole med sit System til at skjære ned i vor Skov, hvad den ikke kan lide, set fra en forstmaessig Behandlings Standpunkt, saa at den kun lader staa, hvad den tror fortjener et Navn efter dens System og Kunst, saa vil det komme til at se galt ud. Noget Lignende er Tilfaeldet ogsaa paa andre Omraader. Vilde man f. Ex. tage vore mest fremragende Kunstnere i Musik og sige: Alle de, som ikke kunne forstaa sammenfattede kunstneriske Præstationer, Koncerter og deslige, fortjene ikke at faae Hjælp til en Sanglærer eller Musiklærer, thi de forstaa ikke Kunstens Forudsætninger eller opløftende Karakter, saa vil den største Del af vort Folk gaa glip af den Nydelse, som Enhver kan have af Sang eller Musik efter Begrebet: Enhver Jugl maa synge med sit Næb. Saaledes gaar det ogsaa ofte med Poesien.

Mange Værker, der for Kritikens Domstol staa som udmærkede, gaa sporløst over den almindelige Mængdes Hoveder, medens saadanne Værker, som Kritiken fordømmer som mindre gode eller maasse endog som stadelige, kunne, ved at finde Veie der, hvor de andre Værker ikke finde Veie, bidrage til at — og det netop maasse endog paa de Punkter, hvor de allermeſt fordømmes — forædle og opløfte, til at bringe Sindet til at bære Livets Betyrninger, til at styrke i Modgang og til at glæde os dobbelt i Medgang, og jeg er overbevist om, at denne Literatur har Betydning for en stor Kreds af vort Samfund — derom har jeg havt mangfoldige Vidnesbyrd — den Literatur, som man her har udtalt sig om paa en Maade, som stet er. Jeg hævder altsaa i og for sig denne Literaturs Berettigelse indenfor en vis Del af vort Samfund til ifølge de Principer, som ere fulgte, siden Grundloven er givet, at komme i Betragtning ved Statsunderstøttelse. Jeg paastaar, at dette snarere er kommet for sent end for tidligt, og jeg paastaar, at det vilde være i enhver Henseende mindre heldigt — og min Tanke søger her et Udtryk, som jeg parlamentarisk set ikke godt kan bruge — om vi virkelig i den Grad ville være kritiske overfor Forfattere af vort eget Kjønn og i den Grad strenge og skaanløse i vor Kritik overfor Forfattere af Kvindeskjønn. Dette Sidste er saa meget mindre berettiget, som Samfundet i den Henseende har et stort Ansvar paa sig. Naar jeg har læst flere af disse Værker og med stor Interesse, har jeg beundret disse Kvinder, hvem Staten ikke har opammet med sin kostbare Mælk, som den har gjort ved Herrerne, hvilke sidste den har taget under Armene lige fra Skolealderen og ført igennem den klassiske Dannelse og understøttet her og der; samtidig har den ikke oprettet et eneste Institut for Kvinder, hvor de kunde faae en med Herrerne ligestillet Opdragelse, men Kvinderne have selv maattet erhverve sig de Kundstaber og den aandelige Udvikling, som de skulle benytte i deres Virksomhed. Men uagtet denne Betragtning skulde synes særlig paafjønkelig ved Bedømmelsen af Kvindens Virksomhed, saa bruges netop Mandens større Evner til at kritisere; de Evner, som han ofte har vundet gennem Statens særlige Forsorg, bruger han kun til ublid og umild Medfart imod de ikke beſtyttede Dele af Samfundet, dem, der hverten have Valgret eller Valgbarhed, og som albrig ere med. Jeg har min Mening i og for sig om denne Fremgangsmaade, men jeg har ogsaa min Mening om denne Sag selv. Og nu til Slutning, jeg føler mig overbevist om, at jeg er i Samklang — med Undta-